

ПРЕДМЕТ : ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ

Критеријуми за оцењивање из предмета јавне финансије

1. Општи принципи оцењивања

1. **Разумевање основних појмова и процеса**

Оцењује се способност ученика да разуме, дефинише и објасни кључне појмове и процесе у јавним финансијама, као што су буџет, јавни приходи, јавни расходи, порези и државни дуг.

2. **Креативност и иновативност**

Вреднује се способност ученика да кроз примере, решавање задатака или израду пројеката покаже оригиналност у размишљању и предлоге за унапређење финансијских процеса.

3. **Практична примена**

Оцењује се примена теоријских знања у практичним ситуацијама, као што су анализа буџета, израда табела јавних прихода и расхода или предлози за финансијску равнотежу.

4. **Самосталност и тимски рад**

Процењује се способност ученика да самостално решава задатке, као и да доприноси тимском раду кроз активну сарадњу са другим ученицима.

5. **Презентационе и комуникационе вештине**

Оцењује се јасност, структурираност и убедљивост у усменим и писаним презентацијама, као и способност аргументоване расправе.

6. **Одговорност и активност на часу**

Вреднује се редовно учешће у настави, припремљеност за час, ангажованост у дискусијама и поштовање рокова за израду задатака.

2. Критеријуми оцењивања по темама

Тема: Увод у јавне финансије

- **Оцена 5 (одличан):** Ученици јасно и детаљно објашњавају појам јавних финансија, њихов значај и основне функције. У стању су да анализирају повезаност јавних финансија са другим економским дисциплинама и да самостално дискутују о улози јавних финансија у савременом друштву.
- **Оцена 4 (врло добар):** Ученици тачно објашњавају основне појмове и функције јавних финансија, уз мање недостатке у детаљима или примени знања. Презентација је разумљива, али без дубљег увида.
- **Оцена 3 (добар):** Основно разумевање концепта јавних финансија, али са недовољно детаља или повременим нетачностима. У презентацији недостаје структура и дубина.
- **Оцена 2 (довољан):** Објашњења су површна, са честим пропустима у разумевању. Ученици не успевају да самостално примене знање у дискусији или анализи.

- **Оцена 1 (недовољан):** Ученици не разумеју основне појмове и значај јавних финансија. Презентација и анализа су потпуно неадекватне или непостојеће.

Тема: Јавни расходи

- **Оцена 5 (одличан):** Ученици детаљно објашњавају врсте јавних расхода (текући, капитални) и њихову улогу у економији. Показују способност анализе структура расхода и идентификације приоритета у јавним улагањима. Презентација је јасна, структурисана и подржана примерима.
- **Оцена 4 (врло добар):** Ученици коректно објашњавају врсте јавних расхода, са мањим недостатком у дубини анализе. Презентација је разумљива, али не увек детаљна.
- **Оцена 3 (добар):** Основно разумевање врста јавних расхода, али без дубље анализе или способности да аргументују предлоге. Презентација је делимично структурисана.
- **Оцена 2 (довољан):** Површно објашњавају јавне расходе, уз честе грешке и недостатак дубине у анализи. Презентација је неорганизована.
- **Оцена 1 (недовољан):** Не показују разумевање основних концепата јавних расхода, а анализа и презентација су потпуно неадекватне или непостојеће.

МОДУЛ : ЈАВНИ ПРИХОДИ

ЦИЉ МОДУЛА: упознавање ученика са основним појмовима из пореске терминологије, са врстама пореза, и осталим врстама јавних прихода

Оцена 1 (недовољан)

Исходи:

- Ученик не разуме основне појмове као што су јавни приходи, врсте пореза и њихова класификација.
- Не препознаје пореску терминологију нити разуме значај и циљеве опорезивања.
- Не разликује основне врсте пореза (нпр. порез на доходак, порез на добит).
- Нема разумевање о другим јавним приходима као што су царине, таксе, доприноси и јавни зајмови.

Оцена 2 (довољан)

Исходи:

- Ученик има основно разумевање појма јавних прихода и основне класификације (нпр. порези, таксе, доприноси).
- Уз помоћ наставника може да препозна основне врсте пореза (нпр. порез на доходак, порез на потрошњу).
- Површно разуме појмове из пореске терминологије, али не може да их јасно објасни (нпр. пореска основица, пореска стопа).
- Разуме основни значај опорезивања, али не може да повеже опорезивање са економском политиком или ефикасношћу.

- Не разуме у потпуности разлику између директних и индиректних пореза или између пореза и других јавних прихода.

Оцена 3 (добар)

Исходи:

- Ученик разуме појам и класификацију јавних прихода и може да објасни основне врсте (порези, таксе, доприноси, накнаде).
- Јасно разликује основне врсте пореза (нпр. порез на доходак грађана, порез на добит предузећа, ПДВ) и може да их повеже са практичним примерима.
- Разуме основне појмове из пореске терминологије (нпр. пореска основица, пореска стопа, ослобођења), али их примењује само у једноставним примерима.
- Разуме основне циљеве опорезивања (прикупљање јавних прихода, прерасподела дохотка) и повезује их са економским развојем.
- Упознат је са улогом царина, такси и доприноса, али анализе остају површне.

Оцена 4 (врло добар)

Исходи:

- Ученик темељно разуме појмове јавних прихода, њихову класификацију и улогу у финансирању јавних расхода.
- Јасно објашњава разлике између различитих врста пореза (нпр. директних и индиректних пореза, пореза на потрошњу и пореза на имовину).
- Користи пореску терминологију прецизно и може да објасни значај појмова попут пореске основице, прогресивног и пропорционалног опорезивања.
- Анализира циљеве опорезивања (праведност, ефикасност) и разуме њихов утицај на привреду.
- Повезује различите јавне приходе (нпр. порезе, царине, таксе, доприносе) са њиховим специфичним улогама у буџету државе.
- Уме да опише структуру и специфичности ПДВ-а, акциза, пореза на доходак, и да објасни разлику између домаћих и међународних инструмената (царине).

Оцена 5 (одличан)

Исходи:

- Ученик дубоко разуме све аспекте јавних прихода и њихову међусобну повезаност, као и њихов значај за буџет и економску стабилност државе.
- Детаљно анализира врсте пореза, њихов значај, циљеве и ефикасност у пракси, уз давање примера из реалног света.
- Примењује пореску терминологију у сложенијим задацима и анализира ефекте различитих врста опорезивања на појединце, предузећа и економију у целини.
- Уме да израчуна основне компоненте различитих пореза (нпр. ПДВ, порез на добит предузећа) и да анализира њихову ефикасност и правичност.
- Анализира улогу и значај других јавних прихода (царине, таксе, доприноси, јавни зајмови) и предлаже могуће начине за унапређење њихове ефикасности.
- Повезује различите врсте прихода са специфичним циљевима економске политике и даје предлоге за њихову оптималну примену.

МОДУЛ : БУЏЕТ

ЦИЉ МОДУЛА : Упознавање ученика са буџетом, његовим функцијама, начелима, процедуром усвајања буџета и буџетским системом

Оцена 1 (недовољан)

Исходи:

- Ученик не разуме основни појам буџета нити његове основне функције.
- Не може да наведе основна начела буџетског система ни законски оквир.
- Не препознаје основне појмове као што су трезор, буџетска контрола или буџетски дефицит.
- Нема основно разумевање јавног дуга, фискалног федерализма и њихових улога у буџетском систему.

Оцена 2 (довољан)

Исходи:

- Ученик препознаје основни појам буџета и зна да га дефинише уз помоћ наставника.
- Површно разуме основне функције буџета (расподела, стабилизација, алокација) и начела буџетирања.
- Може да наведе основне кораке поступка доношења буџета, али уз ограничено разумевање детаља.
- Разуме појмове буџетског дефицита и јавног дуга, али не уме да објасни њихов утицај на економију.
- Површно разуме улогу трезора и основне елементе буџетског система.
- Није у стању да анализира фискални федерализам, али препознаје да постоји подела између различитих нивоа власти.

Оцена 3 (добар)

Исходи:

- Ученик разуме појам буџета и зна његове основне функције (алокација ресурса, прерасподела прихода, економска стабилизација).
- Зна основна начела буџетирања (уравнотеженост, транспарентност, одговорност) и може да их објасни кроз једноставне примере.
- Јасно описује основне елементе буџетског система и зна улогу трезора у прикупљању и трошењу јавних средстава.
- Разуме поступак доношења буџета и улогу законског оквира у овом процесу.
- Може да дефинише буџетски дефицит, објасни основне узроке и последице, и препозна основне методе финансирања јавног дуга.
- Површно разуме фискални федерализам, али може да опише основну поделу одговорности између различитих нивоа власти (нпр. локални и државни буџети).
- Разуме основне концепте буџетске контроле, али без дубље анализе.

Оцена 4 (врло добар)

Исходи:

- Ученик јасно дефинише појам буџета, разуме његове функције и повезује их са практичним примерима у стварном животу.
- Детаљно објашњава начела буџетирања и анализира њихову примену у буџетском систему државе.

- Разуме све фазе буџетског процеса (припрема, доношење, извршење, контрола) и повезује их са законским оквирима.
- Анализира улогу трезора и објашњава његов значај у управљању јавним финансијама.
- Повезује појмове буџетског дефицита и јавног дуга са економским последицама, укључујући инфлацију, каматне стопе и фискалну политику.
- Јасно објашњава фискални федерализам и анализира његов утицај на расподелу прихода између различитих нивоа власти.
- Разуме улогу и значај буџетске контроле у очувању транспарентности и одговорности.

Оцена 5 (одличан)

Исходи:

- Ученик дубоко разуме све аспекте буџета, укључујући његов појам, функције и начела, и анализира их кроз сложене примере.
- Критички разматра буџетски систем државе, законски оквир и све фазе доношења и извршења буџета, предлажући потенцијална побољшања.
- Детаљно анализира улогу трезора и повезује га са ширим аспектима управљања јавним финансијама и економском стабилношћу.
- Повезује појмове буџетског дефицита и јавног дуга са њиховим утицајем на међународне финансијске односе и економски развој.
- Дубоко анализира фискални федерализам и његову улогу у децентрализацији финансијских средстава и одговорности.
- Самостално објашњава значај буџетске контроле и предлаже методе за побољшање транспарентности и одговорности у управљању јавним финансијама.
- Показује разумевање сложених односа између фискалне политике, буџетског планирања и економских циљева државе.